CHRISTLICHE STIMME • CHRISTIAN VOICE • LA VOIX CHRETIENNE

MÜNCHEN • B 20409

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70 | КВІТЕНЬ • APRIL 2018 • Nr. 8 (2988) | ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ТРАВЕНЬ – МІСЯЦЬ МАРІЇ

Було це в Карпатах в 1918 р. Зимою перед Різдвяними святами. Гірською дорогою маршували Українські Січові Стрільці, щоб зайняти призначені їм позиції. Вже стемнілося, як вони прийшли на простору долину, а чоло походу зупинилося перед хатиною, біля якої стояла статуя Божої Матері. Нечайно вискочив із рядів один жовнір, розгорнув сніг на ступенях статуї і запалив свічку. За його приміром пішли інші, засвічували свічки й ставили їх на ступенях статуї, а як не стало вже місця, почали вигортати зі снігу камінці й на них уставили свічки довкруги статуї.

ГОРІЛО ЦІЛЕ МОРЕ СВІТЛА…

Дорога вела на гору, з гори видно було це горіюче море світла перед Матір'ю Божою. Всі оглядалися, але ніхто не відважився заговорити й порушити мовчанку. І справді! Невже ж буде де краще маєве Богослуження як це, вояцьке в горах, у зимі? Чому це вчинили ті вояки? Бо вони, що були далеко від своїх матерів, добре відчували й розуміли те, що значить материнська любов. Вони розуміли й те, що з ними є друга Мати, що вона є при них: Мати Божа і Мати наша! І ясніше від цього світла свічок горіли в їхніх серцях любов і довір'я до своєї небесної Неньки!

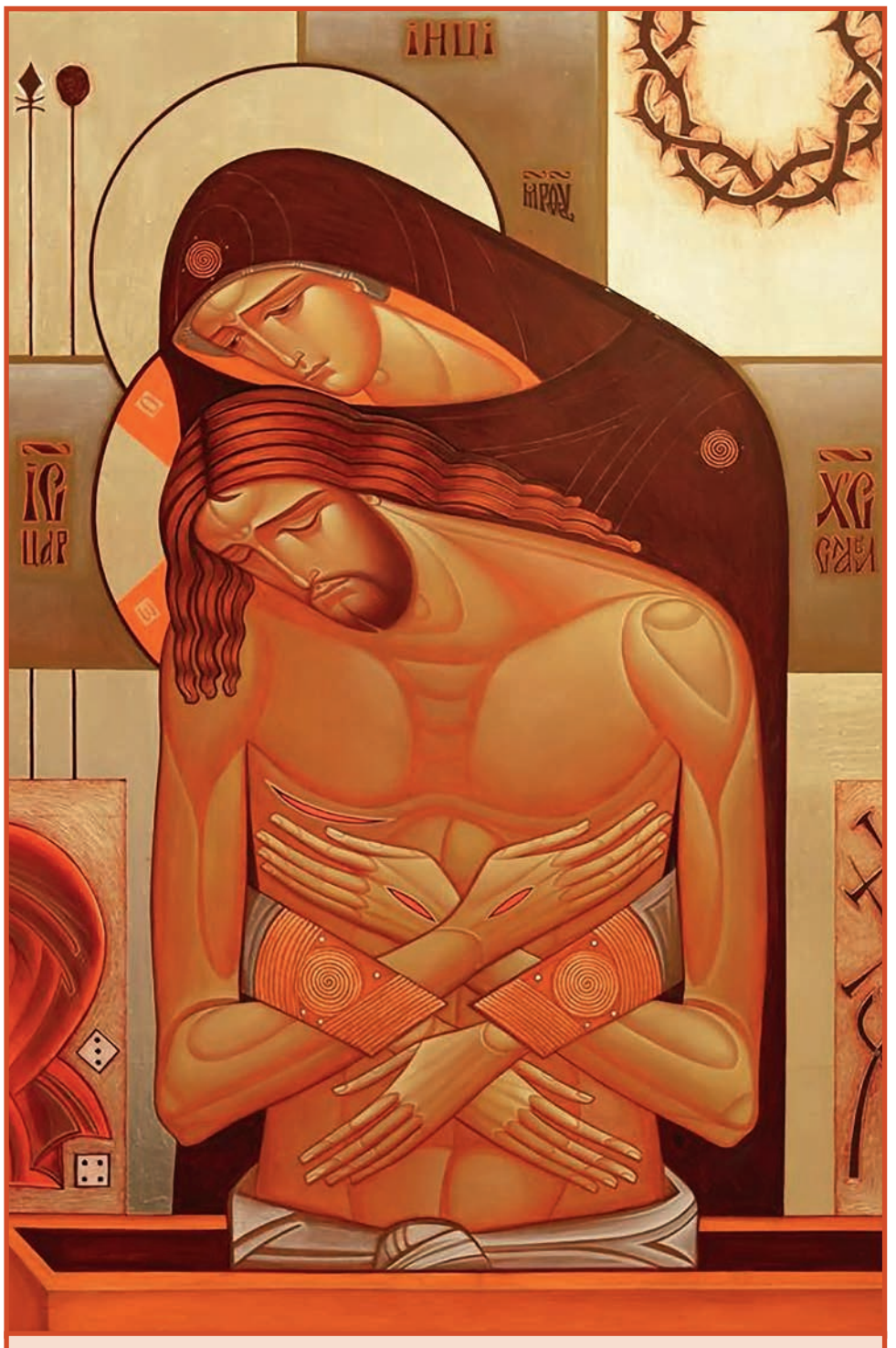
ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

І знову минула холодна зима. Знову завітав чарівний місяць май, завітала весна…

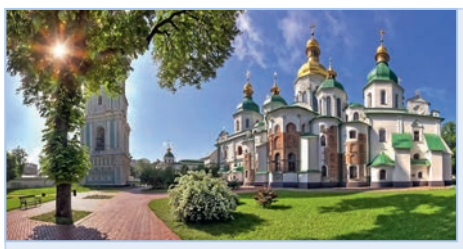
…В чарах шуму і пісень,
Біла, біла, як лілея,
В квітах яблунь і вишень…
(Олександр Олесь)

Ми маємо більше можливостей, щоб прикрасити ікону Божої Матері, як ці вояки в горах в часі походу, але чи маємо в своїх серцях таку сильну любов, як ці вояки? А матимемо її, якщо в нас буде ця свідомість, що Марія є нашою Матір'ю, яка більше нас любить і більше про нас дбає, ніж кожна земська мати. У слові «мама» міститься цілий світ любови, печаливости й вірности. Кожна добра мама є святою, мученицею. З любови до своєї дитини вона багато терпить, вона дала б цілий рік, повний радощів, за те, щоб своїй дитині заощадити хвилину терпіння. А тепер уявім собі любов усіх земських матерів, побільшену мільйони разів і зрозуміємо, якою Матір'ю є Марія. І тому християни люблять її цілий рік, але в місяці травні любов ця розвивається у гарну чудову квітку.

Продовження на 2 стор. ▼

Люба Яцків, «Не ридай мене, мамо» ▶

Якщо плани української влади про створення незалежної від Москви канонічної православної Церкви втіляться, то вона може з'явитись вже до кінця літа 2018 р. Президент Порошенко, Верховна Рада та архієреї поки ще неканонічних українських православних Церков звернулись до Вселенського патріарха Варфоломія з проханням про визнання та надання їм автокефалії (незалежності). Петро Порошенко вже заявив, що Україна як ніколи близька до появи власної незалежної православної Церкви, сподіваючись, що це питання має вирішитись до 1030 річниці хрещення Русі-України наприкінці липня 2018 року.

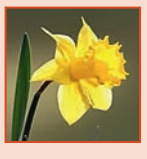
Нині канонічною в Україні є тільки УПЦ Московського патріархату, яка отримала певну автономію у межах РПЦ. УПЦ МП є також найбільшою Церквою України – більшість вірян та церковних ієрархів не наважились перейти до неканонічних Церков (УПЦ Київського патріархату та УАПЦ), хоча могли підтримувати ідею церковної незалежності. Тому на початок 2018 року УПЦ МП налічувала понад 12 тисяч приходів, УПЦ КП – трохи менше 5 тисяч, а УАПЦ – трохи більше тисячі. Натомість за опитуваннями близько 40 % українських православних відносять себе до УПЦ КП, а до УПЦ МП – близько 20 %. (за Бі-Бі-Сі)

Чи зможе українське православ'я відірватися від Москви і отримати канонічний статус? Як виглядає дорога, по якій доведеться пройти, які підводні камені? **З цими та іншими питаннями розбирається в цьому випуску аж двох авторів: Тетяна Деркач на 3 і 4 сторр. та Тарас Чорновіл на 6 і 7 сторр.**

МОЛИТВА ПРО ОПІКУ БОЖОЇ МАТЕРІ

Під Твій захист прибігаємо, Пресвята Богородице Діво.
Благаннями нашими не погорди у потребах наших,
але від усяких небезпек завжди нас визволи,
Діво преславная і благословенная.
О Володарко наша, Заступнице наша,
Посереднице наша, Утішителько наша!
З Сином своїм примири нас,
Синові своєму доручи нас,
Синові своєму віддай нас.

З молитовника «Щоденно з Богом»

ТРАВЕНЬ – МІСЯЦЬ МАРІЇ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Май, маєве Богослуження, – ці слова є немов звуками дзвонів, які радісно скликають вірних до церкви на те, щоб вони віддали особливішу честь і поклін Цій, яку величаємо Царицею Мая. За цим кличем піде радо кожний християнин нашої громади. Маєве Богослуження-Параклис, що відправляється в тиху, вечірню годину, коли природа й ласка так гарно співділають, щоб захопити людські серця, – те Богослуження має особливіший чар!

Однак ми, мої Дорогі Читачі, приходимо на це Богослуження не ради поетичного чару! Приводить нас перед цей престіл, прикрашений квітами й світлом, любов до Непорочно Зачатої, бажання віддати себе під опіку Небесної Неньки й найти в Неї поміч у боротьбі із спокусами й життєвими труднощами.

Цей місяць Марії є наче завершенням розбудови духового, нового життя, що його ми розпочали у Великому пості; він є завершенням цих ласк, які ми одержали через пасхальну Сповідь і святе Причастя. І як Господь Ісус Христос, вмираючи за нас на хресті, віддав нас під опіку своєї Матері, так і свята Церква своїх дітей, які через Великодню Сповідь і святе Причастя відздобули чистоту думки, мир, вдоволення і щастя, – хоче віддати під опіку найліпшої Матері. Від трапези Господа нашого й Бога Ісуса Христа свята Церква провадить нас до престола Марії. З обіймів батьківських спішім в обійми материнські!

В який спосіб належить почитати Марію, щоб це почитання принесло нам душевну користь? Поети, письменники оспівують на всі лади славу земської матері, однак оспівувати славу небесної Неньки людськими устами годі! Слави Марії не можна ані пером описати, ні пензлем змалювати! Найбільшою почестю для Марії буде те, коли її славу оспівуватимуть не тільки в піснях і книжках, коли ікона Божої Матері стоятиме не тільки на престолах, але знайде приміщення в людських серцях. Тому, мої Дорогі Читачі, де тільки є змога, приходіть на маєві Богослуження, молебні у честь Марії, щоб з набожністю, пошаною і любов'ю зблизитися до Тієї, через котру Бог до нас наблизився.

БУЛО ЦЕ ЩЕ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

В одному з великих підприємств, біля десятої години ранку, спалахнула одна з машин. Було це через недогляд. Три особи були важко поранені, а дванадцять – легко. Ще того самого дня померло двох робітників. Вечором в нашій церкві було маєве Богослуження. І ось увійшла до церкви молода служниця і заливаючись сльозами, поклала перед образом Пречистої Діви Марії китицю квіток. Коли запитали її, чому плаче, вона відповіла: «Сьогодні вранці мої хлібодавці послали мене якраз до цього підприємства, де був спалах машини. По дорозі я переходила попри церкву й прийшло мені на думку вступити до храму й змовити одне "Богородице Діво", бо вечором не матиму змоги піти на маєве Богослужіння. Помоливши, я пішла куди казали мої хлібодавці. Якраз тоді, коли я вже наближувалася до будинків, де мала виконати своє доручення, там стався вибух… Якщо б я не була вступила до церкви, то лежала б тепер в шпиталі…».

Так віддячилася Марія за одне «Богородице Діво» тієї дівчини, а наскільки більше винагородить Вона за вечір їй присвячений? Наскільки більше відплатить Вона тим, що не жаліють жертв, труду, і беруть участь в Богослуженнях на Її честь!

МОЇ ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Маючи це все на увазі, приходіть радо на ці Богослуження, щоб величати Марію. Дуже гарно з Вашої сторони, що дбаєте про прикрашення ікони (престола) Матері Божої, проте найкращою квіткою, яку можете поставити на престолі Богоматері, є чиста дума! Якщо бажаєте в цьому місяці вчинити Марії особливу радість, зробіть постанову: Буду постійно берегтися гріха! І чим більше чистим і невинним буде ваше серце, тим ближче буде воно до Серця Марії, тим глибше западуть у ваше серце слова маєвих наук! А вони принесуть вам благословення, бо Непорочно Зачата допоможе вам зберегти ласку Божу, заховати невинність і святість душі, не тільки в цьому місяці, але в часі цілого року і через ціле ваше життя!

о. Михайло Левенець,
«Голос Христа Чоловіколюбця»

З Катехизму УГКЦ

Церковне Передання, зіставляючи Марію з Євою, висвітлює згоду Діви Марії на тлі «незгоди» праматері Єви: «Єва – мати всього живого, Марія [нова Єва] – Мати Джерела життя; Єва втратила життя [смертю померла], Марія прийняла і подарувала Життя, яке у воскресінні перемогло смерть; Єва послухала змія і втратила рай для людства, Марія послухала Бога й повернула рай у Христі; Адам був перед Євою, Марія – нова Єва – була перед новим Адамом – Христом». «Коли Марія заспівала пісню про Того, Кого народила, її голос почула Єва, котра в муках родила дітей. Сповнена радості, закликала до Адама: "Яка новина залунала в моїх вухах! Діва народила Спасителя – Відкуплення прокляття; самі її слова поклали край моєму стражданню, а її Дитя вже поранило того, хто зранив мене. Її з давен-давна пророк син Амоса і корінь Єссея, що видав для мене галузку, – з неї споживу плід, щоб більше не вмерти, – вона благодатна!"». (185)

ХГ

5 ПРИЧИН, ЧЕРЕЗ ЯКІ КАТОЛИКИ ПОКИДАЮТЬ ЦЕРКВУ (5)

На світі мільйони католиків залишають свою Католицьку Церкву і йдуть до інших конфесій, і в кожного своя причина та історія. Втім, я обрав лише п'ять, адже через них я сам ледь не покинув Церкву.

Павел Кучинскі, «Сюжет № 2»

5. «КАТОЛИЦЬКЕ ВЧЕННЯ НЕ ВІДПОВІДАЄ БІБЛІЇ»

Єпископ Фултон Шін казав, що в усій Америці католицизм ненавидять максимум 100 осіб. А решта, мільйони, **ненавидять те, що вони помилково вважають за католицьке.**

Не буду лукавити, я не все розумію у вченні і не з усім погоджуюся. Справді, воно інколи буває важким; але коли пізнаєш його суть, то дякуєш Богові за цей дар. Як казав один єпископ: «Я б у 20 років, можливо, і пішов до протестантів, але тепер, коли знаю всю глибину католицької віри, був би несповна розуму, якби це зробив». Зі свого досвіду я знаю, що Бог вірний і все мені колись відкриє, що нині є для мене закритим. Адже те, що я чогось не розумію, не означає, що це неправда. На мою думку, це Мартін Лютер, з усіма його благими намірами, був першим раціоналістом. Він розгорнув Біблію – і як її зрозумів, так і подав, що це правда. А це призвело до суб'єктивізму (бо тепер у кожного була своя правда), релятивізму (що загальної істини немає, бо вона у кожного своя) та індиферентності (мені взагалі байдуже до істини). А тут недалеко і до атеїзму, бо наука, на відміну від релігії у такій формі, не передбачає тисячі поглядів на одну й ту ж саму річ.

Не дивно, що у світі понад 50 тисяч протестантських деномінацій, які мають ту ж саму Біблію. Це тому, що вони слідують не самому Писанню, а інтерпретаціям своїх засновників. І хоча в різних католицьких богословів чи святих були відмінності у розумінні певних моментів Писання, все ж простежується тяглість від Апостольських часів до сьогодні у передаванні віри та Вчення Церкви, яке не змінюється, а поглиблюється під дією Святого Духа.

Нещодавно я дізнався, що для перших християн книга Одкровення була своєрідним посібником із літургії, адже там детально описано, як шанують Отця у Небесному Єрусалимі: з кадилом, підсвічником, вівтарем і Агнцем на ньому, сурмами та поклонами. Одним словом, місця на мінімалізм там немає. Або що давні дискусії часів Реформації про виправдання вже неактуальні, адже ми з лютеранами маємо спільну науку про оправдання благодаттю, через віру, чинивши добрі діла. Тому перш ніж критикувати якусь католицьку доктрину, відкрийте катехизм і поцікавтеся, чи це насправді вона.

Можна бачити у Церкві лише проблеми та бруд, не помічаючи добра та благодаті, які дає Господь через неї та роблять люди. Однак для мене головним аргументом залишатися у Церкві є те, що, попри всі її гріхи та невірності католиків, її не покидає Ісус Христос. І, зрештою, саме задля Нього я прийшов у Церкву і прагну в ній чинити Його волю. *(кінець серії)*

Олександр Бучковський, CREDO

Думи мої...

Отримання українською православною спільнотою визнаного канонічного помісного статусу є процесом невідворотним. Це історична закономірність. Думаю, що кожна людина, яка вивчала історію і традиції східного християнства, скаже, що українська Церква вже давно виконала усі необхідні умови і критерії для того, щоб отримати автокефалію. (…) 25 років тому процес починався дуже невеликою кількістю віруючих та послідовників, які утворили дуже нечисельну спільноту без серйозних впливів і зовнішньої репрезентації, зараз ми маємо свідому, переконану, найчисельнішу в Україні релігійну спільноту. І я думаю, що Вселенський патріарх і відповідальні ієрархи в Україні, які це бачать і розуміють, не можуть більше не брати до уваги того факту і далі залишати без вирішення це питання, коли абсолютна більшість православних вірян в Україні позбавлені канонічного статусу. (…) Звісно, російська Церква цього не хоче і буде робити все можливе для того, щоб цього не сталося. У такий спосіб вона намагається зберегти свою юрисдикцію і свій контроль над Україною.

Андрій Юраш,
директор департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України,
подано за ІА Дивись.info

ПРИЧИНИ І РИЗИКИ СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ ПОМІСНОЇ ЦЕРКВИ

Заява Президента України Петра Порошенка про початок процесу створення Єдиної помісної Церкви викликала шквал емоцій. Очікується на ще одну консолідовану заяву від Верховної Ради України [була ухвалена 19 квітня-Ред.]. Головна інтрига: чи буде з цього всього толк, чи може це тільки передвиборча завабка політиків?

Той факт, що Петро Порошенко зробив сенсаційну заяву, говорить про те, що принципове рішення вже прийнято. За наявними у автора даними, переговори йшли дуже важко і болісно. У кожної зацікавленої сторони було спочатку своє бачення того, що повинно бути на виході.

Позначу ті ключові позиції, які були відомі і не представляють особливого секрету. Найгарячіші події відбувалися в трикутнику «український політикум – Київський патріархат – Вселенський патріархат». Український політикум був представлений Президентом України Петром Порошенком, головою Верховної Ради Андрієм Парубієм, главою Кабміну Володимиром Гройсманом, а також рядом народних депутатів. Це говорить про те, що між ключовими фігурами української влади є консенсус, що рішення церковного питання становить державний інтерес і навіть питання національної безпеки. В опозиції до проавтокефальної влади незмінно перебуває колишня Партія регіонів, яка нині називається Опозиційним блоком.

Київський патріархат виступає основним вигодонабувачем від вирішення українського церковного розколу. Його ключова вимога – визнання тільки цієї церковної структури в якості ще однієї канонічної юрисдикції. Таку вимогу можна було б назвати егоїстичною і такою, що не враховує думки інших зацікавлених юрисдикцій, якби не одне «але»: на сьогоднішній момент всі інші гравці демонстративно пішли з поля.

Нарешті, Вселенська патріархія знаходиться у найскладнішій ситуації, обтяженою декількома факторами. **По-перше**, існує реальна загроза втратити статус першості кафедри де-факто (а через деякий час і де-юре). Першість в даному випадку означає головним чином право на скликання Вселенських (всеправославних) соборів, арбітраж в суперечках між помісними Церквами, роль каталізатора в питаннях припинення церковних розколів. Цей статус «першого серед рівних» потрібно підтримувати не деклараціями і апеляціями до стародавнього канонічного права, а реальними справами. Перетворення головної юридичної переваги Вселенської патріархії в віртуальну посаду весільного генерала може закінчитися тим, що вона перейде до того, хто фактично вирішує проблеми світового православ'я. А цих проблем накопичилося чимало, і Моспатріархія всюди спробувала виступити якщо не в ролі арбітра, то в якості захисника гнаних християн або щедрого спонсора амбітних будівництв на території інших помісних Церков. Таким чином, бездіяльність в українському питанні загрожує непередбачуваними поворотами.

Продовження на 4 стор. ►

ПРАВОСЛАВ'Я: НА ПОРОЗІ АВТОКЕФАЛІЇ

Вселенський Патріархат розпочинає процедури, необхідні для надання автокефалії Українській Православній Церкві. Відповідне рішення прийняв Синод Вселенського Патріархату. Раніше до Патріарха Варфоломія надійшло відповідне звернення від Президента України, Верховної Ради, УПЦ Київського Патріархату та УАПЦ. В постанові синоду, зокрема, написано: «Вселенський Патріархат зацікавлений в збереженні всеправославної єдності та турбується про Православні Церкви у всьому світі, особливо Українського Православного Народу, який отримав від Константинополя спасительну християнську віру. Таким чином, як істинна Матір-Церква, він розглянув питання, що стосуються церковної ситуації в Україні, і отримав (прийняв) від церковної і цивільної влади, які представляють мільйони Українських Православних Християн, – звернення, яке вимагає надання (дарування) автокефалії, вирішив тісно спілкуватися та координувати зі своїми сестринськими Православними Церквами щодо цього питання. (з сайту Президента України; з сайту УПЦ Київського патріархату)

ЦІННІСТЬ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ

Україна за рік піднялася з 99-го на 80-е місце в Індексі громадянств світу, потрапивши до трійки країн з найпомітнішим зростанням цінності громадянства. Творці Індексу дали оцінку 209 громадянств світу і розмістили їх за різними показниками за період з 2013 по 2017 рік. У 2017 році, вперше за останні п'ять років, перше місце дісталося Франції (81,7 %). Німеччина – лідер минулорічних рейтингів – опустилася на друге місце (81,6 %). Країни в першій десятці індексу практично не змінилися: Ісландія, Данія, Нідерланди, Норвегія, Швеція, Фінляндія, Італія, Ірландія, Швейцарія, Австрія. Замикають список Афганістан (14,6 %) і Сомалі (13,4 %). Основна причина зростання України – введення безвізового режиму з країнами Шенгенської зони. Кількість країн з безвізовим в'їздом для українців за рік збільшилася з 81 до 115 країн. (Liga.net.)

МВФ ПРО РЕФОРМИ В UA

Попри значні досягнення України у критично важливих для розвитку національної економіки структурних реформ, МВФ спостерігає уповільнення цього процесу. Про це заявив директор Європейського департаменту МВФ Пол Томсен. Серед позитивних зрушень він назвав досягнення в утворенні гнучкого курсу валюти та монетарній політиці Центробанку України, які «продовжують заслуговувати на дуже високі оцінки». Директор департаменту зазначив, що залишається спокійним за економічну стабільність в країні в короткотерміновій перспективі. Його занепокоєння виникають при оцінках на середню перспективу. «Перед Україною постали дуже серйозні структурні виклики в забезпеченні сталого й динамічного зростання в середній перспективі. Ці виклики пов'язані з ключовими питаннями, які ми обговорюємо», – підкреслив Томсен. Серед таких питань він назвав, зокрема, зусилля зі створення Антикорупційного суду. (Укрінформ)

НОВІ ШКОЛИ

Протягом 2014–2017 років в Україні було побудовано близько 60 нових загальноосвітніх навчальних закладів. Найбільша кількість таких новобудов припала на 2017 рік – 25. Суттєве зростання будівництва в Україні шкіл пояснюють зростанням державної фінансової підтримки на розвиток територіальних громад та розбудову їх інфраструктури, а також ростом надходжень до місцевих бюджетів. Ситуація докорінно почала змінюватися з 2015 року, тоді уряд впровадив перший етап фінансової децентралізації. (Укрінформ)

ЗАРОБІТЧАНИ В РОСІЇ

За даними російського Центру стратегічних розробок з майже 4 млн «мешканців країн СНД», які легально перебували в Росії на заробітках (за даними на жовтень 2017 року), абсолютна більшість – 2,82 млн осіб – становили громадяни Узбекистану, Таджикистану, Киргизстану та Казахстану, громадяни України – трохи більше 332 тис. осіб, молдовани – 157 тис. Дослідники Центру пояснили це тим, що «у трудових міґрантів з Молдови та України… є альтернатива у вигляді виїзду на роботу в західні держави». Таким чином, попри приплив до Росії певної кількості біженців з Донбасу, реальне число українських заробітчан у Росії після початку війни та економічної кризи в цій країні серйозно зменшилося. Раніше кількість легальних заробітчан-українців в Росії наближалася до 1 млн осіб. (Олександр Палій, з Фейсбуку)

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД ДЛЯ КОЖНОГО

Запровадження інституту конституційної скарги дає кожному громадянину України можливість напряму звертатися до Конституційного Суду щодо незаконних судових рішень чи невідповідності того чи іншого закону Конституції України. Раніше ексклюзивним правом звертатися з конституційною скаргою до КСУ мали лише ТОП-чиновники: президент, судді Верховного Суду та група з 45 народних депутатів. Новий закон запроваджує інститут конституційної скарги – один з найбільш інноваційних демократичних інститутів, який притаманний навіть не всім європейським країнам із розвинутою демократією. («Народний фронт»)

ГРЕЦЬКИЙ ВОГОНЬ: УКРАЇНА В ОЧІКУВАННІ ЦЕРКОВНОЇ АВТОКЕФАЛІЇ

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

По-друге, ніхто в Константинополі не забув, якими приниженнями супроводжувалося грубе і насильницьке відторгнення Київської митрополії на користь Московського патріархату. Умову поминання митрополитом Київським в першу чергу патріарха Константинопольського, і тільки в другу чергу – патріарха Московського було порушено дуже скоро після передачі Київської митрополії під вимушене управління Москві. Все б нічого, якби Москва згодом не зробила свій український філіал головним козирем у тиску на Фанаріон [район Стамбула, де знаходиться резиденція Константинопольського патріарха-Ред.] і боротьбі за першість у світовому православ'ї.

По-третє, в Україні визріла досить численна альтернатива «московському православ'ю» – і її масштаби вже не дозволяють іґнорувати проблему. Збереження України в юрисдикції РПЦ на початку 1990-х років було настільки сумнівно канонічно (проведення Харківського собору, відсторонення митрополита Київського Філарета, позбавлення його сану і подальша анафема, обрання новим предстоятелем УПЦ митрополита Ростовського і Новочеркаського Володимира (Сабодана)), що породило найбільший розкол сучасного православ'я. З роками альтернативна юрисдикція не тільки не зійшла нанівець, як того очікували її противники, але й за чисельністю перевершила більшість визнаних помісних Церков.

По-четверте, Всеправославний собор, що довгий час пов'язував руки патріарха Варфоломія, все-таки проведений. Причому відмова від втручання в українське питання заради проведення собору себе не виправдала: РПЦ таки не прийняла в ньому участі і спокусила ще три помісні Церкви (Болгарську, Антіохійську і Грузинську) на негарний демарш.

За рамками цього основного переговорного трикутника залишалися ще дві зацікавлені сторони: УАПЦ і УПЦ в юрисдикції Московського патріархату. Свого часу були зірвані переговори про об'єднання Київського патріархату і УАПЦ, що давало недоброзичливцям підстави стверджувати: розкольники і в Африці розкольники, вони не в змозі об'єднуватися, вони можуть тільки дробитися, конкурувати і протистояти. Автокефали довгий час просили прийняти їх під юрисдикцію Константинополя, демонстративно поминаючи патріарха Варфоломія своїм предстоятелем. Однак створення нечисленної структури, яка претендує на статус Київської митрополії Константинопольського патріархату, очевидно, було невигідно Фанаріону. Проте, в найкритичніший момент, як ми бачимо, УАПЦ змогла консолідуватися і подати прохання про визнання автокефалії від імені свого єпископату разом з аналогічним проханням Київського патріархату. Швидше за все, це означає необхідність відновлення переговорів про об'єднання УПЦ КП і УАПЦ. І це – компромісна частина для Київського патріархату, який свого часу досить болісно пережив відмову УАПЦ від переговорів про об'єднання.

Що стосується УПЦ МП, то вже зрозуміло, що там не уникнути жорстких суперечок. Керівництво цієї юрисдикції очікувано займе оборонну позицію з елементами шантажу: мовляв, без нашої горілки ваш огірок – не закуска, а пшик. Вже пролунав коментар протоієрея Миколи Данилевича, заступника ОВСЦ УПЦ МП, з якого можна зробити два радикально протилежні висновки: **1)** ми (УПЦ МП) втикнем максимальне число палиць в колеса вашого проекту; **2)** візьміть нас до себе, пришийте наш піджак до ваших ґудзиків! Зрозуміло, можлива їх комбінація (якщо Київська митрополія вибере стиль гопника): беріть нас в частку, інакше у вас будуть проблеми. Обидва висновки зчитуються через дзеркало дідуся Фрейда, і для самої УПЦ МП все може обернутися не так, як вона розраховувала. **З сьогоднішнього дня її єпископат, священство та миряни встали перед неминучим вибором: надати максимальний опір або примкнути до процесу. Навряд чи хто сумнівається, що в разі успіху місії Президента УПЦ МП чекає поділ на проавтокефальну частину і тих, хто увійде до складу екзархату РПЦ в Україні.** Можна припустити, що при наявності певних гарантій недоторканності від українського керівництва непохитним прихильникам збереження єдності з Московським патріархатом немає потреби навіть збирати валізи і рятуватися втечею в східному напрямку. За великим рахунком, їм усім є що втрачати. Більш того, навіть може розвернутися внутрішньовидова боротьба за право очолити екзархат РПЦ. Ми це найближчим часом побачимо, судячи з поведінки і коментарів. Наприклад, днями митрополит Запорізький і Мелітопольський Лука демонстративно перехрестив дитину, хрещену в Київському патріархаті. І у нього є всі шанси стати «владикою Новоросії» – в першу чергу в силу географії. Бо навряд чи українська влада погодиться на розміщення штаб-квартири російського екзархату в центрі Києва. А Запоріжжя – саме воно.

МОДЕЛЬ ОБ'ЄДНАННЯ

Офіційно поки це питання не коментується, але теоретично існує компромісна модель, при якій Київський патріархат, УАПЦ і проавтокефальна частина УПЦ МП об'єднуються в ту саму Єдину помісну Церкву. Проросійська частина УПЦ МП створює кістяк екзархату РПЦ під прямим керівництвом патріарха Московського. Модель неідеальна в силу того, що передбачає якісь рухи тіла з боку УПЦ МП. А про це говорити дещо рано. Просте визнання об'єднаних Київського патріархату і УАПЦ без залучення частини УПЦ МП і її трансформації вельми конфліктогенно: холівар не витримає двох.

РИЗИКИ

Найголовніший ризик – це невизнання нової канонічної юрисдикції в якості Єдиної помісної Церкви. Тому таку назву будемо використовувати умовно. Зараз можна створити тільки, умовно кажучи, «точку зростання» для ЄПЦ. Насправді, всі сили, які тяжіють до діалогу та об'єднання, чекає довгий процес консолідації. Багато що залежить від того, чи явить переможець максимальну дружелюбність – як на емоційному рівні, так і в плані перерозподілу єпархіальних кордонів. Спочатку може бути застосований принцип «хто з чим прийшов – той з тим і залишається», проте трьом єпископам в одній помісній Церкві на території однієї єпархії буде непросто.

Ризик другий: життєздатність запропонованої моделі «ЄПЦ – екзархат». Адже в першу чергу це означає зміну статусу самої УПЦ МП: вичленення з неї проросійського екзархату, підлеглого безпосередньо патріарху Московському (і цей статус необхідно буде юридично оформити), і злиття решти з Єдиною помісною Церквою. Звичайно ж, в найближчий час в УПЦ МП постараються зберегти свою єдність і монопольне становище, користуючись незаперечністю церковної дисципліни. Іншими словами, якщо митрополит Київський Онуфрій збере Синод, який прийме рішення про іґнорування процесу створення ЄПЦ, то на деякий час проавтокефальні рухи в УПЦ МП можуть пригальмуватися.

Ризик третій: пряме правління патріарха Московського на території України. Це може означати вимогу переведення частини церковного майна у власність РПЦ і надання права патріарху відвідувати свої парафії. Тут не уникнути конфлікту з українською владою, яка навряд чи погодиться зняти з патріарха санкції і зробити його в'їзним в Україну.

Ризик четвертий: втручання української влади у церковні справи буде названо неприпустимим порушенням принципу світськості держави і тиском на окремі релігійні організації. Але ось якраз у цього контраргументу дуже багато слабких місць: досить накидати найповерховіший список втручань держав у справи інших помісних Церков (починаючи з Росії), згадати горезвісну авантюру Януковича-Захарченко-Коряка щодо усунення митрополита Володимира Сабодана – і стане зрозуміло, що ці звинувачення притягнуті за вуха.

Ризик п'ятий: створення умовної Єдиної помісної Церкви неминуче відіб'ється на статусі УПЦ МП на окупованій території ОРДЛО і в Криму. Не виключено, що почнеться процес по переводу парафій під пряме правління патріарха Московського. У ЗМІ вже миготіло повідомлення, що в Луганську прихід свв. Гурія, Самона і Авіва вже знаходиться в прямій юрисдикції РПЦ.

Ризик шостий: єпископат УПЦ МП болісно сприйме звуження своїх прав. Наприклад, для деяких членів Синоду УПЦ МП входження в об'єднаний Синод ЄПЦ може виглядати катастрофою.

Ризик сьомий: куди дівати весь багаж релігійної аґресивної пропаганди проти «розкольників». А контрпропаганда проти російського промивання мізків у нас недостатньо добре розвинена в силу слабкого фінансування. Повірте, уражене самолюбство середньої церковної ланки – благочинних, настоятелів великих церков, які стали шанованими людьми завдяки багаторічній боротьбі з «розкольниками» – це не жарти.

Ризик восьмий: неминучі переходи парафій УПЦ МП в нову канонічну юрисдикцію викличуть активний опір колишнього монополіста. Можлива боротьба за дві найбільші Лаври: Києво-Печерську та Почаївську. Святогірська з великою часткою ймовірності захоче піти в екзархат, і її географія дозволить такий маневр.

За великим рахунком, всі ці питання можна вирішити, і краще їх врахувати відразу, ніж тоді, коли запрацює антиавтокефальна пропаганда, підключаться провокатори і панікери. Адже частина віруючих в Україні щиро переконана, що з відходом Московського патріархату почнеться апокаліпсис, пекло і сковорідки. Але їх все ж буде набагато менше, ніж тих, хто пов'язує пекло і сковорідки якраз з наявністю Моспатріархії в Україні.

Тетяна Деркач,
petrimazepa.com

ХГ

ВІТАЛІЙ ПОРТНИКОВ: МИ ОБДУРИЛИ «СОВОК»

Нещодавній виступ президента України Петра Порошенка на Київському безпековому форумі – це майже кінець нашої 27-річної епопеї з СНД (Співдружність незалежних держав, Президент анонсував вихід України з цієї організації-Ред.). Кінець ситуації, коли Україна, з одного боку, була однією з країн-засновниць Співдружності, а з іншого – так і не ратифікувала її статут. Кінець багаторічного протистояння тих, для кого СНД було інструментом цивілізованого розлучення з тими, хто хотів використати Співдружність для створення нової імперії.

Багато хто досі звинувачує першого президента України Леоніда Кравчука в тому, що він погодився зі створенням СНД і участю в Співдружності України, а не пішов на «справжню» незалежність. Як країни Балтії, наприклад – вони ж в СНД не вступили, та й не запрошували їх. Але такі обвинувачі не готові визнати, що настрої в українському суспільстві в 1991 році значно відрізнялися від настроїв через 20 або навіть через 10 років. А ось настрої в російському суспільстві були такими ж, як і зараз. Це було суспільство імперіалістів і реваншистів. Не випадково перше, що зробив прес-секретар Бориса Єльцина, коли дізнався про нашу незалежність – так це нагадав нам про Крим.

Від Владивостока і, мабуть, до Рівного – це був один суцільний «совок». Якби багато хто з росіян, що підтримали Єльцина, знали, що ця підтримка призведе до розвалу Радянського Союзу, вони, звичайно ж, підтримали б ГКЧП. І це – не припущення. Я добре пам'ятаю Москву серпня 1991 року, відразу ж після перемоги над путчистами і проголошення української незалежності. Пам'ятаю, як деякі депутати-«демократи», прихильники Єльцина, кричали в кулуарах Білого дому: Танки! Дайош до Києва танки! Ми втратимо Україну! Вони мали рацію, але їм ніхто не вірив. Та й не могли Горбачов і Єльцин використовувати танки після путчу.

Справа була не в танках. Справа була в можливості організації громадянського конфлікту. Росія Єльцина готова була сприяти його організації усюди, де тільки було можна: в Придністров'ї, в Абхазії, в Південній Осетії, та й і в Криму часів президента Мєшкова. І їй не завадили ані бідність, ані хороші відносини із Заходом. Захід просто закривав очі на це безумство – у Єльцина ж демократія в серці!

Sócrates Magno Torres, «Перетворення»

Але з нами не вийшло, тому що вони довго вірили, що проковтнуть нас без війни. Що зможуть нас купити. Вони хотіли нас купити, а ми хотіли їх обдурити. Нам потрібен був час. І цей час у нас був. За роки після проголошення незалежності ми змогли нагадати мільйонам людей, що вони – українці, а не «совки». Так справжня Україна з'явилася не тільки на заході, але і в центрі країни.

А коли вони зрозуміли, що можуть втратити Україну «насправді» і 2014 року зважилися на війну, відкрилися очі у багатьох жителів українського сходу. І вони зрозуміли те, що ми знали з 1991 року: там, за поребриком – ворог. І його головна мета – поглинання і знищення України. України, яка нам всім дорога.

І тепер настав час вийти з СНД і сказати нашим сусідам правду. Ви хотіли нас купити і завоювати – і у вас нічого не вийшло. А ми хотіли обдурити «совок» – і у нас вийшло. Ваші гроші і танки – ніщо в порівнянні з українською кмітливістю. Навчіться поважати тих, з ким хочете співіснувати. Поважати – а не купувати або вбивати. Навчіться спілкуватися на рівних з іншими державами. Це – не ваші колонії. Це – ваші сусіди. І тоді вас ніхто більше не буде обманювати.

Віталій Портников, «Еспресо»

Українці у Великобританії

ВЕЛИКОДНЄ «СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ» В РОЧДЕЙЛІ

13 квітня в Українському культурному центрі в Рочдейлі відбулося громадське «Спільне Свячене», тобто другий «великодній сніданок». Хоча з моменту заснування Культурного центру ми постійно організовували «голодну кутю», тобто спільний «Щедрий Вечір», пройшло вже багато років від того часу, коли ми відбули «Спільне Свячене», можливо, ще в 1960-х роках або раніше.

Було вирішено передати організування такої трапези членам Організації Українських Жінок (ОУЖ), Союзу Українців у Великій Британії (СУБ) і запросити на такий почин старших членів нашої громади.

Голова СУБ-у в Рочдейлі Оля Куртяник відкрила «Спільне Свячене», запросивши священиків, як з Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ), так і від Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ), щоб провели молитву та благословили підготовлену Пасху. Молитву провів о. Д-р. Богдан Лисиканич (УГКЦ), а пасхальні страви благословили о. Д-р. Євген Небесняк (УГКЦ) та Протопресвітер о. Богдан Матвійчук (УАПЦ).

На стінах залу висіли оздоблення з пасхальною тематикою. Упродовж обіду у фоновому режимі були відтворені пісні «Гаївки», які звіщають Великдень і початок весни. Під час обіду Оля Куртяник попросила о. Євгена Небесняка виконати кілька пісень на своїй гітарі. Він відспівав кілька авторських пісень: «Аве Марія», «Христос Воскрес», «Мама бійця АТО» та «Молитва Матері Божої за єдність».

Після «Спільного Свяченого» розіграно так званий «бінго» – лотерея з багатьма хорошими призами. Людям було приємно поспілкуватися з друзями та знайомими, нагадати собі пасхальні традиції, передовсім – відновити давню громадську трапезу при «Спільному Свяченому».

Для «ХГ» Тарас Мельник

Важкі питання віри

ДЛЯ ЧОГО В СТАРИХ ХРАМАХ БІЧНІ ВІВТАРІ?

У ранньохристиянській Церкві в кожному храмі був тільки один вівтар. Не випадково святий Ігнатій Антіохійський писав в Посланні до Магнезійців: «Всі ви складаєте з себе ніби один храм Божий, ніби один жертовник, як одного Ісуса Христа, Який вийшов від Єдиного Отця і в Єдиному перебуває, і до Нього Єдиного відійшов».

З ростом кількості єромонахів в VII-VIII століттях стали поширюватися бічні вівтарі в монастирських храмах. До IX ж віку є свідоцтва про вчинення декількох відправ одним священиком протягом одного дня. Так, Папа Лев III (роки понтифікату 795–816) служив Службу Божу до 7–9 разів на день. Цьому феномену сприяло те, що віруючі все частіше просили про звершення так званих вотивних відправ, тобто Служб Божих на виконання будь-яких духовних обітниць.

Продовження на 6 стор. ►

ВАЖКІ ПИТАННЯ ВІРИ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Звершення декількох літургій в один і той же день пояснювалося і зростом шанування святих та їх мощей, що зберігалися в спеціальних вівтарях, освячених в ім'я цих подвижників. Таким чином, кількість бічних вівтарів стала рости в тих храмах, де служили кілька пресвітерів і де зберігалися мощі святих, не тільки при монастирях, а й в катедральних соборах та інших храмах.

У XIII столітті кількість бічних вівтарів стала рости не тільки тому, що в храмі служилось кілька літургій, але через різкий стрибок кількості священиків в містах. На початку XVI століття катедральний собор Маґдебурґу міг «похвалитися» 48-ма бічними вівтарями. Це явище, на думку деяких сучасних літургістів, в чималому ступені посилило кризу Церкви. Так, Юнґманн вважає, що громада наслідує ідеал, проголошений святим Ігнатієм Антіохійським, за умови, що Євхаристія охоплює всіх, і звичай служити літургії на єдиному вівтарі не повинен порушуватися без вагомої причини.

Сучасне канонічне право нічого не говорить про бічні вівтарі, повертаючись тим самим до ідеалу єдиного вівтаря. Початкова функція вівтаря підкреслюється в поясненнях до обряду освячення вівтаря: «Доречно, щоб в нових храмах був споруджений лише один вівтар; єдиний вівтар, біля якого зібрання вірних збирається як єдине Тіло, – це знак єдиного нашого Спасителя Ісуса Христа і єдиної Євхаристії в Церкві». Так само, як Євхаристія є осередком всіх Таїнств, вівтар – це осередок і основа літургійного простору.

Радіо Ватикан

ХГ

ЯКЩО ВИТРИМАЄ ТИСК МОСКВИ…

Застережуся, я сам греко-католик, але мені не чужі проблеми всіх Церков в Україні, бо для Москви їхня Церква – це смертельна зброя, якою вона воює проти моєї країни. І ще, маю певні пізнання з канонічного права та практики церковного устрою, бо вивчав богослов'я й навіть був особистим редактором патріарха Мирослава-Івана Любачівського та очолював церковне видавництво. І головне – я був членом парламентської делегації до Вселенського Патріарха Варфоломія якраз із подібним прошенням ще в кінці 2000 року. З того візиту до Патріарха Варфоломія маю пару фото, тож їх тут пропоную. Біля мене на аудієнції сидить секретар Священного синоду Вселенського Патріархату архієпископ Мелітон. Отже:

1. Страхалочка про порушення Конституції в частині відокремлення Церкви від держави. Якби Президент чи Рада спробували повторити те, що колись старався зробити Віктор Ющенко – це було б благим наміром, але антиконституційним. Ющенко прагнув саме з боку держави й владними інструментами створити в Україні єдину Помісну Православну Церкву. І просити для неї канонічного визнання. Попри всю антиконституційність цього наміру, мені дуже шкода, що йому тоді це не вдалося, адже він, крім слів, так до діла й не перейшов.

Що відбувається сьогодні? Президент і Рада не створюють нову єдину Церкву. Не виписують закон про її утворення й функціонування (що цілком успішно зробили в Албанії, де помісна православна Церква фактично створена державним законом). У нас влада – це не лише керівники держави, але й, згідно Конституції, представники народу, делеговані ним реалізовувати свої вимоги й сподівання. Тому вони, не виходячи за межі конституційних повноважень, звернулися до Вселенського патріарха з проханням виконати вимогу канонічного права про надання українському православ'ю статусу автокефалії, тобто права на створення в країні єдиної Помісної Православної Церкви. Це не прохання про створення Церкви й не вимога надати статус якійсь одній із конфесій. Що тут суперечить Конституції?

2. Агентурні байки про те, що в Україні православні приречені залишатися під управлінням Москви та про т. зв. «канонічні території». Чим щодо ієрархічних структур відрізняється православ'я від католицизму? Католицька Церква ще від перших віків і часів гоніння має жорстку вертикальну структуру: «Один пастир, одна паства, одна ієрархія». Певні канонічні відхилення визначені лише канонічним правом східних католицьких Церков, яке допускає власні горизонтальні ієрархії й патріархати. Але все це також у складі єдиної ієрархії всієї Вселенської Церкви. Православ'я розвивалося як союз рівних Церков. Кожна православна країна має право на свою автокефальну єдину помісну православну Церкву. І крапка.

Але не православна конфесія (їх, як у нас, може бути декілька), не нація, бо вона може бути розділена між ворогуючими державами або в діаспорі мати свої власні Церкви (нп. Русская зарубєжная православная Церков), а саме країна. Помісний статус сербської чи румунської Церков наданий їм не як націям, а як державам. А щодо «канонічних територій» поза межами своєї країни, то це абсолютно суперечить будь-яким канонам Церкви. Кірілл хоче стати таким собі маленьким папою римським на пострадянському просторі (як і його партнер Путін хоче на цьому ж самому просторі бути імператором). Але православні канони цього не допускають.

3. Маніпуляція, що це не справа політиків, нехай самі Церкви розберуться й попросять. Саме держава повинна попросити про автокефалію для своєї православної Церкви, а не лише ієрархи, бо конфесій може бути багато, а держава та легітимна влада в ній одна. Це давній принцип, якого століттями дотримується православ'я (спершу дуже неохоче, а нині вже майже автоматично).

А тепер мій власний спогад. Кінець 2000 року, я як народний депутат (хоча й греко-католик), їду в складі делегації нашого парламенту до Стамбула-Константинополя, до Його Святості Вселенського Патріарха Варфоломія просити про визнання канонічного статусу для УПЦ-КП й дарування їй автокефалії. Наше клопотання було не зовсім коректним, бо стосувалося якраз однієї з конфесій. Але знітило Патріарха якраз не це. Він нас відразу запитав, чи маємо прохання про це від Президента Кучми й звернення від Верховної Ради. Ми не мали й знали, що це буде проблема. Але вирішили таки спробувати – не спрацювало. Ми неймовірно гарно й щиро поспілкувалися, але безрезультатно. Бо офіційно висловлена воля держави є обов'язковою умовою. Це старий принцип православ'я, де Церква визнає право держави в церковно-організаційній (не релігійній) сфері. Це закладено від часів Візантійської імперії. Така традиція й канонічна вимога. Коли Москва хотіла спершу до себе з Києва перетягнути Київську митрополію, а потім отримати патріарший статут, то звертався не митрополит, а московський цар (щоправда у відверто бандитський, рекетирський спосіб).

4. Про те, що це лише піар Порошенка напередодні виборів. Повна ахінея, бо чому ж тоді під цим піаром підписалися лідери опозиційних фракцій Батьківщини, Самопомочі й Радикалів? Невже вони так хочуть підіграти своєму конкуренту й ворогу? Зараз визріли умови, яких раніше не було (про це далі). А оскільки сама процедура дуже тривала, то на виборах це ще й спробують використати проти Порошенка, називаючи невиконаною обіцянкою.

5. Запевнення, що Варфоломій уже раз проігнорував у 2008 році, тому й зігнорує або відмовить зараз. Не виключаю й такого результату. Але є кілька відмінностей: **1)** тоді Ющенко не виконав процедури подання прохання, поставив Патріарха перед фактом; **2)** у 2008 році просили найперше канонічного статусу для однієї з конфесій УПЦ-КП, що при поліконфесійності не могло бути підтримано.

Продовження на 7 стор. ►

ЯКЩО ВИТРИМАЄ ТИСК МОСКВИ...

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

Крім того, це було проблемою для Варфоломія, бо проти Філарета воював найпотужніший патріархат Московії, вони його й Церкву оголосили розкольниками. Тут треба було проходити тривалий шлях зняття звинувачень; **3)** паралельно зі статусом для УПЦ-КП Ющенко започаткував ініціативу створення якраз державними структурами Єдиної Помісної Церкви, та ще й пов'язував цю ініціативу з включенням туди всіх конфесій, в т. ч. УГКЦ. Що особливо складно в канонічному плані, а ще є прямим втручанням держави у справи церковні; **4)** РПЦ тоді безроздільно панувала в православному світі й навіть Ватикану свою волю пробувала небезуспішно нав'язувати. Нині все помінялося. Особливо після Всеправославного Собору та відверто саботажних акцій московської Церкви. РПЦ нині у світі жахливо дискредитована, а її впливи на давні й нові патріархії суттєво знизилися. Крім того, тоді саме Москва фінансувала Константинопольський Патріархат, а нині, наскільки знаю, вже ні; **5)** на відміну від того часу, нині Порошенко зробив свою заяву та розпочав канонічну процедуру щодо подання клопотання не лише за власним бажанням. Цей процес розпочався негайно після його візиту до Стамбулу, де він мав тривалу розмову з вселенським Патріархом. Невже не зрозуміло, що ці дії узгоджені?! Чи може Варфоломій включити задній хід? Так може, бо в Москви ще є засоби впливу й тиску, але рівень готовності сьогодні дуже високий, рівень впливів Москви достатньо низький. Крім того тепер за таке рішення Москві потрібно платити якимись суттєвими поступками й діями, на які в Кремля ресурсу та готовності вже може й не вистачити. І останнє – від часів Вєлікага княжєства Масковскага російські царі полагоджували свої справи з Константинопольським Патріархом часто за допомогою османської Порти, а пізніше офіційної Анкари. От тільки Порошенко ж не лише був у Патріарха, але й провів ґрунтовні переговори зі Раджепом Ердоганом. Не думаєте, що від деяких методів непрямого тиску міг застрахуватися?

6. А тепер останнє: як це має відбутися при сприятливому перебігу подій. Звернення, якого вимагала Константинопольська Патріархія, вже сьогодні дипломатичною поштою спрямоване до Патріарха Варфоломія. Якщо він витримає тиск Москви, то влітку на зібранні Священного Синоду при Вселенському Патріархові може бути ухвалене рішення про надання Томосу про автокефалію для українського православ'я. Ця Єдина Помісна Православна Церква ще має бути створена на Всеукраїнському православному соборі. Вона стане наслідком об'єднання усіх єпископів УПЦ-КП, найімовірніше, всіх владик УАПЦ та, що дуже важливо, когось із митрополитів та ряду єпископів УПЦ, яка нині перебуває під Московською юрисдикцією, після цього дана Церква вже буде безумовно автокефальною (самоврядною), помісною (такою, що відповідальна за душпастирську роботу для всієї країни та її народу) та єдиною (яка має виняткове право вважатися притаманною православною Церквою цієї країни).

Остання категорія потребує уточнень. Це не обмежує жодним чином прав грекокатоликів чи інших конфесій, які взагалі не мають стосунку до православних канонів. А щодо московської Церкви, то її, як і сербської, румунської, грецької Церков діяльність не обмежується. Але всі ці Церкви будуть надалі Церквами інших країн і уже їхніх конфесій. Адже «канонічні території» в трактуванні Кірілла – це елементарна єресь і її в Україні застосовувати не будуть. Усі ці дії можуть забрати трохи часу, а можуть і дуже стрімко відбутися.

А подальші кроки – це процес визнання. Він важливий не для статусу, а для гідності Церкви й дійсно може тривати роками й десятиліттями. Важливо, щоб визнання проголосили великі патріархи Сходу: Константинопольський, Олександрійський, Єрусалимський, Антіохійський. До т. зв. «великих патріархій» належить окрім перелічених, ще московська, але це вже питання десятиліть. Ну що ж, будуть наші православні мати Церковну гідність з однією прогалиною – якийсь час не отримають її від абсолютно негідних.

7. І вже зовсім останнє. Політичне. Для тих, хто розказує, що така церковна реформа розколе суспільство, приведе до протистояння, нагадаю: сьогодні українців убиває «русскій мір» за благословенням московської Церкви; сьогодні саме РПЦ пробує розвернути нас назад до Москви й найнаглішим чином втручається у державне життя, саме її священики порушують усі принципи моралі, сварять людей, провокують протистояння проти своєї ж країни. А УПЦ, як її філія (в якій знаю чимало дуже порядних священиків), не є жодною самоврядною одиницею. Після минулого синоду її залежність від Москви лише виросла. Тому не тим, хто нав'язує нам війну й страждання, повчати про якісь гіпотетичні розколи.

Порошенко молодець, що спробував цю глибу зрушити з місця. Й, дай Боже, щоб цей намір зміг довершити остаточно!

Тарас Чорновіл,
з персональної сторінки
у Фейсбуці

УКРАЇНЦІ ВЖЕ НЕ ВІДЧУВАЮТЬ СЕБЕ ЧАСТИНОЮ РОСІЙСЬКОГО ІНТЕРНЕТ-СВІТУ

МЗС Росії розкритикувало блокування Фейсбуком російської мережі ботів [прихованих пропагандистів Кремля-Ред.] і назвало це «цензурою». Заблоковані сторінки працювали в рамках петербурзького «Агентства дослідження інтернету», яке називають «фабрикою тролів». Агентство неодноразово намагалося маніпулювати людьми, відзначив засновник Фейсбуку Марк Цукерберґ. Мета – аудиторія в Росії та російськомовні люди, включно з Україною. Тим часом російська мережа «ВКонтакті» вперше не потрапила в топ-10 сайтів за відвідуваністю в Україні. Про вплив та місце соціальних мереж у житті людей в ефірі Радіо Донбас.Реалії розповів головний редактор онлайн-видання Watcher Максим Савановський.

▸▸ Наскільки глибокі, ефективні й небезпечні соціальні мережі «руськаво міра»?

М. Савановський: Насправді цей скандал пов'язаний з проблемами самого Facebook. Марку Цукерберґу треба було принести якусь символічну жертву, щоб продемонструвати, як він активно бореться проти фейків [фальшивок], проти того, що Facebook використовується у маніпуляціях. Як через нього впливають на вибори, на долі окремих народів і як через нього можна розпалювати міжнаціональну ворожнечу.

Соціальні мережі сьогодні є неймовірно впливовим інструментом, особливо, якщо мати велику кількість даних про людей. А дані – це нафта XXI століття. Якщо їх правильно використовувати, можна маніпулювати людьми. І це дійсно працює, як показала ситуація на виборах у США. Ситуація в Україні у 2013–2014 роках продемонструвала, що 15 років активної пропагандистської роботи в Україні з боку Росії дала свої наслідки.

▸▸ Ось має людина акаунт у Facebook. Як цю людину можна використати росіянам в США перед виборами? Як в Україні?

М. Савановський: Є дві різні сфери. Перша частина – загальна приватна інформація: ім'я, місце проживання, телефон, email і так далі. Цю інформацію можна отримати без проблем. Більш цікава інформація, на яку полюють ті, які хочуть у певний спосіб маніпулювати людьми, – те, як люди ставляться до якихось тем, як вони на щось реагують.

▸▸ Це контент-аналіз постів [дописів] людини, репостів чи навіть проникнення в особисте листування?

М. Савановський: Це – комплексний підхід. Він передбачає, які пости ви лайкаєте, на яку інформацію реагуєте, у які дискусії включаєтеся. Це не означає, що за цим набором даних можна одразу сформувати ваш психологічний портрет. Але якщо порівнювати з іншими людьми, чий психологічний портрет вже зрозумілий, то вас вже можна віднести до якоїсь підгрупи та вже впливати, якщо ваша поведінка дуже схожа до них.

Існує дуже багато розробок у багатьох країнах світу, у першу чергу в країнах, які просунулись в IT-сфері. Це – і США, і деякі країни Європи, Росія, Китай. Аналіз цієї інформації – машина навчання, коли створюються різноманітні алгоритми, які аналізують діяльність людей.

▸▸ Тобто це – не жива особа?

М. Савановський: Коли ми конкретно говоримо про росіян, то там все трохи простіше. Ми не можемо достовірно знати їхній підхід. Але коли ми говоримо про ситуацію на виборах у США, то виокремлювались групи людей, до яких можна доносити прості меседжі.

▸▸ Вони можуть вийти на мітинг, влаштувати заворушення – це мета?

М. Савановський: Це також працює, але простіше зробити так, щоб люди не прийшли на вибори. У США, у першу чергу, працювали не з прихильниками Трампа, а працювали проти прихильників Гілларі Клінтон, щоб вони не прийшли на вибори. В Україні ця ж технологія використовувалась у 2010 році під час президентських виборів, коли у фіналі була Тимошенко і Янукович. Тоді був «Рух проти всіх». Люди, які гіпотетично мали проголосувати за Тимошенко, голосували проти обох кандидатів.

Продовження на 8 стор. ▸

УКРАЇНЦІ ВЖЕ НЕ ВІДЧУВАЮТЬ СЕБЕ ЧАСТИНОЮ РОСІЙСЬКОГО ІНТЕРНЕТ-СВІТУ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

▸▸ І це допомогло Януковичу?

М. Саваневський: Я вважаю, що так. І людина, яка була одним з архітекторів цієї перемоги Януковича, Пол Манафорт, потім керував кампанією Трампа у США.

▸▸ Але не Манафорта звинувачують у цих втручаннях, а росіян.

М. Саваневський: Так. На сьогодні вже зрозуміло, що росіяни так чи інакше впливали на вибори. Наскільки вони координували свою роботу зі штабом Манафорта, ми можемо тільки здогадуватися, але я говорю про те, як це можна використовувати технологічно. Для росіян важливо, я думаю, сіяти хаос, а не перемога якогось з кандидатів. Вони більше зацікавлені у тому, щоб створити зневіру людей у владі, у майбутньому, щоб країна не була згуртованою.

▸▸ Ви вважаєте, що це ефективно?

М. Саваневський: Це дуже ефективно працює. Думаю, що Росія є найуспішнішим гравцем в інформаційній сфері. Росії вдалося сформувати свій сегмент інтернету – це одна з небагатьох країн, де є свої успішні соціальні мережі, свій успішний пошуковик. У світі є тільки дві країни поза межами цього глобального інтернету, які, умовно, мають внутрішній інтернет, де держава відкрито контролює все, що відбувається в інтернеті: Китай та Росія. Але тут є важливий момент, керівництво Росії вчасно зрозуміло, що це є той інструмент, який може їм допомагати у веденні зовнішніх операцій. Я вважаю, що діяльність російського «Агентства дослідження інтернету» та схожих інструментів – частина їхньої неофіційної воєнної доктрини.

▸▸ Росіянам не вдається ефективно воювати проти України, чи не варто перебільшувати цей інформаційний вплив?

М. Саваневський: Інформаційне втручання доволі ефективне, воно досі дає свої результати. Але сьогодні вплив суттєво знизився.

▸▸ А завдяки чому?

М. Саваневський: Росія стала зовнішнім ворогом для багатьох українців. Те, що відбувалося в країні, починаючи з кінця 2013 року – пряме втручання Росії, захоплення Криму, ведення війни на Донбасі, згуртувало країну і люди почали більш обережно ставитися і до інформації, яка виходить з Росії.

▸▸ Цей російський вплив не зменшується за ці роки війни, але опір українців більш міцний. А що робить влада України?

М. Саваневський: Рішення РНБО, яке було прийнято майже рік тому в травні щодо блокування доступу українців до російських соціальних мереж, було правильним. Воно дало хороші результати. «ВКонтакті» вже не випереджає Facebook за відвідуваністю. Він взагалі був на другому місці після Google. Сьогодні «ВКонтакті» вже випав з десятки. У доволі близькій перспективі кількість користувачів буде зменшуватися й далі.

▸▸ Чи можна сказати, що з кожним роком вплив віртуального світу зростає? Це – загроза для людства?

М. Саваневський: Ми перебуваємо у дуже важливому трансформаційному періоді. Дійсно, відбуваються дуже великі зміни нашого способу життя. Ми уже не на початку шляху, але й не дійшли до середини. Через кілька років ми будемо інакше споживати інформацію, інакше взаємодіяти між собою. Інформаційний, технологічний прогрес постійно триває. Тому ми не зможемо на це впливати.

Але коли ми говоримо про наші персональні дані, про наше особисте життя, коли ми говоримо про захист окремої людини, є великий ризик, що ця інформація може опинитися в чужих руках. І якщо вона буде на долоні держави – найбільша проблема. Ситуація, яка склалася з Facebook – дуже показовий приклад. І зараз від нього будуть відштовхуватися уряди багатьох країн. Вже з 25 травня у Європі буде зовсім інше регулювання захисту персональних даних. На нас чекають дуже цікаві протистояння між урядами й корпораціями.

Олександр Лащенко,
Радіо Свобода

Українці у Великобританії

ОСВЧЕННЯ ПАМ'ЯТНОЇ ТАБЛИЦІ В СТОКПОРТІ

У громаді-парафії інколи відбуваються події, які лишаються пам'ятними і записуються в її анналах золотими літерами. Такою подією були відвідини єпарха УГКЦ у Великобританії Кир Гліба (Лончини) до української громади-парафії в Стокпорті, Великоманчестерська округа, у Томину неділю, 15 квітня 2018 року.

Причиною візиту – душпастирські відвідини та недільна Літургія з вірними і благословення та освячення пам'ятної таблиці, приуроченій візиту Глави УГКЦ Патріярха Святослава (Шевчука) до українського Стокпорту (23 жовтня 2017 р.) у рамках відмічень 60-річчя заснування Екзархату УГКЦ у Великобританії (1957–2017). Владика Гліб також узяв участь у парафіяльному «Спільному святченому». Останнє організовують зазвичай у неділю після Пасхи: громада сходиться до місцевого Культурного центру, щоб при трапезі «пасхальних страв» удруге відсвяткувати «празник празників» і «торжество торжеств» – Великдень.

Владика Гліб, у співслужінні з душпастирем вірян УГКЦ в Стокпорті, о. Євгеном Небесняком, Салезіянином, відправив о годині 13.30 Службу Божу в римо-католицькій церкві св. Йосифа, якою українські віряни Стокпорта послуговуються вже від самих початків їх перебування в цьому місті, тобто від 1948 року. До Літургії вони співали під проводом місцевого дяка п. Миколи Матешка, голови місцевої організації Союзу українців у Великобританії, який, слід тут визнати, заініціював почин цієї величавої пам'ятної події.

Після Служби Божої вірні пішли до місцевого Культурного центру, щоб освятити та покропити пам'ятну гранітну таблицю коричневої барви, на якій золотими буквами було написане українською та англійською мовами під гербом Патріарха такі слова: «23.10.2017 – Візит Патріярха Святослава Шевчука з нагоди 60-річчя Екзархату Української Католицької Церкви у Великобританії. 23.10.2017 – Visit by Patriarch Sviatoslav Shevchuk to celebrate 60 years of the Exarchate of the Ukrainian Catholic Church in Great Britain». Під звуками воскресного гімну «Христос воскрес!» Владика покропив пам'ятну таблицю, біля якої пізніше зроблено групову фотографію.

Відтак всі зайшли до залу на «Спільне свячене». Після молитви та благословення Владики, всі сіли до столу, щоб спожити освячені страви. Місцевий жіночий колектив ОУЖ «Ластівка» розважив присутніх своїми піснями, як також і чоловічий квартет СУМу «Міраж». Владиці дуже сподобалась пісня цих останніх – «Tato wants borshch». Спільне свячене добігало до кінця і Владика щиросердно подякував присутнім за прийом, і водночас похвалив громаду за те, що вона увіковічнила майбутнім поколінням візит Патріярха Святослава (Шевчука) до них у рамках відмічення 60-річчя Екзархату УГКЦ у Великобританії. Це перша громада, що звершила такий задум. Пан Микола Матешко подякував Владиці від себе і від громади за те, що він звеличив своєю присутністю цей величний день, який залишиться пам'ятним в серцях членів-вірян Стокпортської громади у Великобританії!

о. Євген Небесняк, Салезіянин,
душпастир УГКЦ в Стокпорті

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС
CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie fur katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100 Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потребі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetskyy
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5